

УДК 336:65.012.8

Вознюк А.О.

Луганский национальный аграрный университет

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто економічну суть фінансової стійкості та завдання, які допомагає вирішити комплексний аналіз її показників. Проведено дослідження фінансового стану регіону та запропоновано шляхи вдосконалення управлінням фінансовою стійкістю.

Ключові слова: фінансова стійкість, запаси, оборотні активи, капітал, банкрутство, кредити, фінансовий стан, фінансові ресурси, ринок.

Vozniuk A.

FINANCIAL FIRMNESS AND HER VALUE ARE FOR ECONOMIC DEVELOPMENT AND SAFETY OF ENTERPRISE

Economic essence of financial firmness and tasks that the complex analysis of it indexes helps to decide are considered in the article. A study of the financial state of region is undertaken and the ways of perfection of financial firmness are offered.

Key words: financial firmness, supplies, circulating assets, capital, bankruptcy, credits, financial state, financial resources, market.

Вознюк А.О.

ФИНАНСОВАЯ СТОЙКОСТЬ И ЕЕ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ И БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрена экономическая суть финансовой стойкости и задания, которые помогает решить комплексный анализ ее показателей. Проведено исследование финансового состояния региона и предложены пути совершенствования управлением финансовой стойкостью.

Ключевые слова: финансовая стойкость, запасы, оборотные активы, капитал, банкротство, кредиты, финансовое состояние, финансовые ресурсы, рынок.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Особливості кризового фінансового стану й неплатоспроможності українських сільськогосподарських підприємств-банкрутів полягають у тому, що вони мають ряд проблем, які потребують негайного вирішення:

- їх керівництво і насамперед бухгалтерський корпус слабо

володіють економічним мисленням, без якого неможливо досягти успіху в ринковому господарюванні;

- організаційно й психологічно не підготовлені до ринкових відносин внаслідок зручної залежності від бюджетного фінансування різних рівнів;

- не володіють практикою маркетингу і не ведуть маркетингових досліджень;

- не здатні швидко перебудуватись на випуск нових видів продукції чи послуг;

- їх основні виробничі фонди і технології далеко не завжди відповідають сучасним вимогам;

Одним із пріоритетних напрямків на шляху розв'язання проблем у галузі сільського господарства на нашу думку є зосередження на ефективному і комплексному дослідженні фінансового стану, що дасть змогу своєчасно і ефективно реагувати на зміни фінансової стабільності підприємств.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Шляхи розвитку і перспективи вирішення даної проблеми активно досліджували відомі вітчизняні вчені – економісти: О.Кондратьєв [1], Г.Кравчук [2], О.Любіч [3], М.Лещук [4].

Визначення меж фінансової стійкості підприємства має істотне практичне значення і належить до числа найважливіших економічних проблем в умовах виходу до Світового ринку, бо недостатня фінансова стійкість суб'єктів господарювання в нашій країні багато в чому є причиною неплатежів та банкрутства підприємств у підсумку.

Актуальність і важливість питань дослідження фінансової стійкості підприємств і велике значення цього процесу для вдосконалення фінансово-господарської механізму діяльності підприємств в сучасних ринкових умовах господарювання обумовлює його потребу. Вона полягає в здійсненні економіко-теоретичного аналізу показників фінансової стійкості підприємств регіону, виявленні недоліків та наявних проблем та розробці пропозицій щодо вдосконалення управління власними оборотними засобами в процесі виробництва. Нашим завданням є довести потребу дослідження фінансової стійкості, визначити оптимальні критерії для даного показника та можливі ситуації фінансового стану.

Цілі статті: розглянути економічну суть фінансової стійкості та завдання, які допомагає вирішити комплексний аналіз її показників; провести дослідження фінансового стану регіону та запропонувати шляхи вдосконалення управління фінансовою стійкістю.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Одним з істотних

компонентів фінансової стійкості підприємства є наявність у нього фінансових ресурсів, достатніх для розвитку конкурентоздатного виробництва. В свою чергу, самі фінансові ресурси можуть бути в необхідному обсязі сформовані тільки за умови ефективної роботи підприємства, яка зможе забезпечити одержання прибутку. За рахунок прибутку в ринковій економіці підприємство створює фінансову базу як для самофінансування поточної діяльності, так і для здійснення розширеного відтворення. Використовуючи прибуток, підприємство може не лише погасити свої зобов'язання перед бюджетом, банками та іншими підприємствами й організаціями, а й інвестувати засоби в нове будівництво, реконструкцію чи модернізацію наявного устаткування або заміну його прогресивнішим. При цьому для досягнення і підтримання фінансової стійкості важливий не тільки абсолютний обсяг прибутку, а й його рівень щодо вкладеного капіталу підприємства або затрат, тобто рентабельність.

Значний практичний інтерес має вирішення питання про кількісні характеристики фінансової стійкості підприємства, іншими словами, при яких саме показниках фінансовий стан підприємства можна вважати стійким. На нашу думку його можна вважати стійким, якщо воно покриває власними оборотними засобами не менш як 50% фінансових ресурсів, необхідних для здійснення господарської діяльності, ефективно й цілеспрямовано використовує фінансові ресурси, дотримується фінансової, кредитної й розрахункової дисципліни, тобто платоспроможне.

Фінансова стійкість підприємства відображає такий стан його трудового потенціалу, матеріально-речової й вартісної (грошової) структур виробництва і таку його динаміку, при якій забезпечуються стабільно високі натурально-речові й фінансові результати функціонування підприємства. В основі досягнення внутрішньої стійкості підприємства лежить своєчасне й гнучке управління внутрішніми і зовнішніми факторами його діяльності. Отже, фінансова стійкість – комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів. Тому її слід визначити як такий стан фінансових ресурсів підприємства, результативності їхнього розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності – на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності.

За ступенем фінансової стійкості можливі чотири ситуації:

- абсолютна стійкість, яка можлива за такої умови:

$$З < Вз + Пк ,$$

[1]

де Z – запаси;

V_z – Власні оборотні засоби;

PK – короткострокові кредити та позики;

– нормальна стійкість, яка гарантує платоспроможність можлива за умови:

$$Z = V_z + PK; \quad [2]$$

– нестійкий фінансовий стан пов'язаний із порушенням платоспроможності виникає за умови:

$$Z = V_z + PK + Dп, \quad [3]$$

де $Dп$ – джерела, що послаблюють фінансове напруження (тимчасово вільні власні кошти, залучені засоби, кредити банку на тимчасове поповнення оборотних засобів);

– кризовий фінансовий стан:

$$Z > V_z + PK. \quad [4]$$

Наявність власних оборотних засобів розрахуємо:

$$V_z = K + Пд. - А_n, \quad [5]$$

де K – власний капітал;

$Пд$ – довгострокові позики;

$А_n$ – активи необоротні.

Розрахунок ступеня фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств подано в табл. 1.

Розрахунок наведених показників і визначення на їх основі конкретних даних допоможе виявити, яка із ситуації притаманна нашому об'єкту дослідження і відповідним чином зреагувати для покращення фінансового стану.

Розрахунок ступеня фінансової стійкості
сільськогосподарських підприємств, млн грн*

Значення показника	2008 р.	2009 р.	2010 р.	Відношення 2010/2008, (%)
Запаси	159,2	191,4	237,9	149,4
Власні оборотні засоби	479,5	533,3	592,7	123,6
Короткострокові кредити	502,1	535,7	595,7	118,6
Ступінь фінансової стійкості	абсолютна фінансова стійкість $З < В_з + П_к$ на 822,4	абсолютна фінансова стійкість $З < В_з + П_к$ на 877,6	абсолютна фінансова стійкість $З < В_з + П_к$ на 950,5	

* побудовано за даними [5; 6]

Проведемо дослідження фінансової стійкості підприємств галузі сільського господарства Волинської області.

Виходячи із даних розрахунків бачимо, що сільськогосподарські підприємства Волинської області мають абсолютну фінансову стійкість. Вони покривають власними оборотними засобами більше як 50% фінансових ресурсів, необхідних для здійснення господарської діяльності. Проте аналізуючи показники зрозуміло також, що кожного року вона зменшується. Це свідчить про те, керівництво підприємства використовує оборотні ресурси не в повній мірі ефективно, нагромаджуючи кількість запасів. Варто також відзначити, що розраховані показники абсолютної фінансової стійкості не завжди гарантують високу продуктивність підприємства на практиці. Адже як відомо величина власних оборотних активів, яка є головним критерієм розрахунків містить у собі велику питому вагу дебіторської заборгованості. Величина цієї заборгованості у 2009 р. становила – 822,3 млн грн, у 2010 р. – 858, 0 млн грн [5; 6]. Що досить негативно впливає на швидкість і тривалість виробничого періоду.

Висновки. Виходячи із проаналізованих даних, сільськогосподарські підприємства мають достатню кількість необхідних ресурсів проте виникає проблема у невмінні вчасно і ефективно ними розпорядитися. Крім того у структурі власних оборотних коштів велику питому вагу займає дебіторська заборгованість, що не може не вказувати на певні недоліки в плануванні фінансової роботи та роботі із покупцями. Саме вчасний і комплексний фінансовий аналіз господарської діяльності

допоможе визначити і при необхідності вплинути на фінансову стійкість підприємства.

Зазначимо, що з точки зору впливу на фінансову стійкість підприємства і необхідності врахування їх при управлінні нею визначальними факторами є:

- галузева приналежність суб'єкта господарювання;
- структура та асортимент продукції чи послуг, які випускаються підприємством та їх частка в загальному попиті;
- розмір оплаченого статутного капіталу;
- величина й структура витрат, їхня динаміка порівняно з грошовими доходами;
- склад майна і фінансових ресурсів, включаючи запаси й резерви, їхній склад і структуру;
- формування і перерозподіл оборотного капіталу;
- швидкість обертання грошових коштів.

1. Кондратьєв О.В. Фактори забезпечення фінансової стійкості підприємства / О.В. Кондратьєв. – Фінанси України. – 1997. – №9. – С. 64–66.
2. Кравчук Г.В. Внутрішні механізми фінансової стабілізації / Г.В. Кравчук. – Фінанси України. – 1999. – №8. – С. 23–26.
3. Любіч О. О. Фінансова стабільність та інструменти запобігання фінансовим кризам: міжнародний досвід і рекомендації для України / О. О. Любіч, В. П. Домрачев // Фінанси України. – 2011. – № 5. – С. 78–82.
4. Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посібн. / В.П. Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 504 с.
5. Статистичний щорічник Волинь – 2009 // ГУС у Волинській області. – С. 48–54.
6. Статистичний щорічник Волинь – 2010 // ГУС у Волинській області. – С. 46–62.